C/2026/3919

1.9.2026

RECOMANDAREA CONSILIULUI

din 10 iulie 2026

privind politicile economice, sociale, de ocupare a forței de muncă, structurale și bugetare ale Estoniei

(C/2026/3919)

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 121 alineatul (2) și articolul 148 alineatul (4),

având în vedere Regulamentul (UE) 2024/1263 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024 privind coordonarea eficientă a politicilor economice și supravegherea bugetară multilaterală și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1466/97 al Consiliului ([1]), în special articolul 3 alineatul (3),

având în vedere recomandarea Comisiei Europene,

având în vedere rezoluțiile Parlamentului European,

având în vedere concluziile Consiliului European,

având în vedere avizul Comitetului pentru ocuparea forței de muncă,

având în vedere avizul Comitetului economic și financiar,

având în vedere avizul Comitetului pentru protecție socială,

având în vedere avizul Comitetului pentru politică economică,

întrucât:

(1) Regulamentul (UE) 2024/1263 precizează obiectivele cadrului de guvernanță economică, care constau în promovarea unor finanțe publice solide și sustenabile, a unei creșteri durabile și incluzive și a rezilienței prin intermediul reformelor și al investițiilor, precum și în prevenirea deficitelor publice excesive. Regulamentul menționat prevede obligația Consiliului și a Comisiei de a asigura o supraveghere multilaterală în contextul semestrului european, în conformitate cu obiectivele și cerințele prevăzute în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE). Semestrul european presupune, în special, formularea și supravegherea punerii în aplicare a recomandărilor specifice fiecărei țări.

(2) La 25 noiembrie 2025, Comisia a adoptat un aviz privind proiectul de plan bugetar pentru 2026 al Estoniei. La aceeași dată, Comisia a adoptat, pe baza Regulamentului (UE) nr. 1176/2011, Raportul privind mecanismul de alertă pentru 2026, în care nu a identificat Estonia ca fiind unul dintre statele membre pentru care va fi necesar un bilanț aprofundat. Comisia a adoptat, de asemenea, o recomandare de recomandare a Consiliului privind politica economică a zonei euro, o recomandare de recomandare a Consiliului referitoare la capitalul uman în Uniunea Europeană și o propunere de raport comun privind ocuparea forței de muncă pentru 2026, în care se analizează punerea în aplicare a orientărilor pentru politicile de ocupare a forței de muncă și a principiilor Pilonului european al drepturilor sociale. Consiliul a adoptat Recomandarea privind politica economică a zonei euro ([2]) la 21 aprilie 2026, iar Raportul comun privind ocuparea forței de muncă și Recomandarea referitoare la capitalul uman la 9 martie 2026.

([1]) Regulamentul (UE) 2024/1263 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024 privind coordonarea eficientă a politicilor economice și supravegherea bugetară multilaterală și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1466/97 al Consiliului (JO L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) JO C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

(3) La 29 ianuarie 2025, Comisia a publicat Busola pentru competitivitate, un cadru strategic care urmărește să stimuleze competitivitatea la nivel mondial a Uniunii în următorii cinci ani. În acest document sunt identificate cele trei imperative de transformare în materie de inovare, decarbonizare și competitivitate, precum și securitatea ca piloni esențiali pentru o creștere economică durabilă. De la publicarea sa, Busola pentru competitivitate a stat la baza activității semestrului european, ceea ce asigură faptul că politicile economice ale statelor membre sunt coerente cu obiectivele strategice ale UE, creând o abordare unificată a guvernanței economice care promovează creșterea durabilă, inovarea și reziliența în întreaga Uniune.

(4) În 2026, semestrul european pentru coordonarea politicilor economice continuă să se desfășoare în paralel cu etapa finală a punerii în aplicare a Mecanismului de redresare și reziliență (MRR) ([3]). Planurile de redresare și reziliență, împreună cu finanțarea oferită în cadrul politicii de coeziune, au fost esențiale pentru realizarea priorităților de politică ale semestrului european, deoarece planurile trebuiau să abordeze în mod eficace toate provocările sau o parte semnificativă a provocărilor identificate în recomandările relevante specifice fiecărei țări emise în ciclul recent, iar programele finanțate prin politica europeană de coeziune trebuiau să țină seama de recomandările specifice fiecărei țări. Pe măsură ce MRR se apropie de sfârșitul duratei sale de viață, rămâne esențial să se asigure continuitatea și valorificarea reformelor și a investițiilor sprijinite și puse în aplicare în cadrul MRR, în special a celor care contribuie la abordarea provocărilor identificate în recomandările specifice fiecărei țări.

(5) La 3 iunie 2026, Comisia a publicat raportul de țară din 2026 pentru Estonia. În acesta, s-au evaluat progresele realizate de Estonia în ceea ce privește punerea în aplicare a recomandărilor specifice acestei țări din 2025 și s-a făcut bilanțul implementării de către Estonia a PNRR. Pe baza analizei respective, raportul de țară a identificat cele mai presante provocări cu care se confruntă Estonia. De asemenea, raportul de țară a evaluat progresele realizate de Estonia în ceea ce privește punerea în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale și îndeplinirea obiectivelor principale ale Uniunii în materie de ocupare a forței de muncă, de competențe și de reducere a sărăciei și a excluziunii sociale, precum și progresele înregistrate în ceea ce privește atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă ale Organizației Națiunilor Unite.

(6) La 21 ianuarie 2025, Consiliul a adoptat, în urma evaluării Comisiei și la recomandarea acesteia, o recomandare de aprobare a planului bugetar-structural național pe termen mediu al Estoniei ([4]). Planul vizează perioada cuprinsă între 2025 și 2028 și prezintă o ajustare bugetară repartizată pe patru ani. Consiliul a recomandat următoarele rate maxime de creștere a cheltuielilor nete: 7,1 % în 2025, 5,1 % în 2026, 3,6 % în 2027 și 3,2 % în 2028, ceea ce corespunde ratelor maxime de creștere cumulate calculate prin raportare la anul de bază 2023 de 9,2 % în 2025, 14,8 % în 2026, 18,9 % în 2027 și 22,6 % în 2028.

(7) Războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei și repercusiunile acestuia constituie o provocare existențială pentru Uniunea Europeană. Comisia a invitat statele membre să solicite activarea clauzei derogatorii naționale prevăzute în Pactul de stabilitate și de creștere într-un mod coordonat, pentru a sprijini eforturile UE de obținere a unei creșteri rapide și semnificative a cheltuielilor pentru apărare ([5]), iar această propunere a fost salutată de Consiliul European reunit la 6 martie 2025. În urma solicitării Estoniei, Consiliul a adoptat, la 8 iulie 2025, la recomandarea Comisiei, o recomandare care îi permite Estoniei să se abată de la ratele maxime de creștere a cheltuielilor nete recomandate ([6]). Perioada în care este activată clauza derogatorie națională (2025-2028) îi permite Estoniei să acorde din nou prioritate cheltuielilor publice sau să crească veniturile publice, astfel încât cheltuielile de apărare mai mari pe o perioadă mai îndelungată să nu pună în pericol sustenabilitatea finanțelor publice pe termen mediu.

([3]) Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență (JO L 57, 18.2.2021, p. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Recomandarea Consiliului din 21 ianuarie 2025 de aprobare a planului bugetar-structural național pe termen mediu al Estoniei (JO C/2025/655, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/655/oj).

([5]) Comunicarea Comisiei intitulată „Integrarea unei creșteri a cheltuielilor pentru apărare în cadrul Pactului de stabilitate și de creștere", Bruxelles, 19.3.2025, C(2025) 2000 final.

([6]) Recomandarea Consiliului din 8 iulie 2025 care permite Estoniei să se abată de la ratele maxime de creștere a cheltuielilor nete stabilite de Consiliu în temeiul Regulamentului (UE) 2024/1263 (Activarea clauzei derogatorii naționale) (JO C, C/2025/3964, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3964/oj).

(8) La 30 aprilie 2026, Estonia și-a prezentat raportul anual pentru 2026 privind progresele înregistrate ([7]) referitor la respectarea ratelor maxime de creștere recomandate ale cheltuielilor nete și la punerea în aplicare a reformelor și a investițiilor care răspund principalelor provocări identificate în recomandările specifice adresate fiecărei țări din cadrul semestrului european. Raportul anual privind progresele înregistrate reflectă, de asemenea, raportarea bianuală efectuată de Estonia cu privire la progresele realizate în ceea ce privește implementarea planului său de redresare și reziliență în conformitate cu articolul 27 din Regulamentul (UE) 2021/241.

(9) Creșterea PIB real în anul 2025 a fost de 0,6 %, iar inflația IAPC a fost de 4,8 %. În previziunile Comisiei din primăvara anului 2026, se estimează că PIB real va crește cu 1,6 % în 2026 și cu 1,7 % în 2027, iar inflația IAPC va fi de 4,4 % în 2026 și de 2,9 % în 2027.

(10) Pe baza datelor furnizate de Eurostat ([8]), deficitul public al Estoniei a crescut de la 1,1 % din PIB în 2024 la 2,0 % din PIB în 2025. Creșterea deficitului în 2025 reflectă în principal o dinamică mai puternică a cheltuielilor, în special investițiile publice în proiecte mari de infrastructură, cum ar fi Rail Baltica. Pe baza măsurilor de politică cunoscute până la data-limită a prezentei analize, previziunile Comisiei din primăvara anului 2026 estimează că deficitul va fi de 4,5 % din PIB în 2026 și de 4,8 % din PIB în 2027. Creșterea deficitului în 2026 reflectă în principal o scădere a veniturilor, în special ca urmare a reformei impozitului pe venitul persoanelor fizice (tranziția către un sistem universal de scutire fiscală) și o creștere a cheltuielilor, în principal pe fondul cheltuielilor pentru apărare care ajung la 5 % din PIB, precum și al proiectelor de investiții, cum ar fi Rail Baltica. Creșterea deficitului în 2027 reflectă în principal o încetinire a dinamicii veniturilor.

(11) Pe baza estimărilor Comisiei, orientarea bugetară ([9]), care include atât cheltuielile finanțate la nivel național, cât și cheltuielile finanțate de UE, a fost una contracționistă în 2025, situându-se la 0,5 % din PIB. Se preconizează că în 2026 aceasta va continua să fie expansionistă, de 2,8 % din PIB, și că în 2027 va fi contracționistă, de 0,3 % din PIB.

(12) Din datele furnizate de Eurostat ([10]) reiese că datoria publică a Estoniei a crescut de la 23,5 % din PIB la sfârșitul anului 2024 la 24,1 % din PIB la sfârșitul anului 2025. Creșterea ponderii datoriei în 2025 reflectă în principal deficitul public. Pe baza măsurilor de politică cunoscute la data-limită a prezentei analize, previziunile Comisiei din primăvara anului 2026 estimează că ponderea datoriei în PIB va crește la 26,9 % până la sfârșitul anului 2026 și va continua să crească la 30,5 % până la sfârșitul anului 2027. Creșterile din 2026 și 2027 reflectă în principal deficitele bugetare ridicate și susținute, precum și ajustările datorie-deficit pozitive din 2027.

(13) Conform datelor Eurostat, cheltuielile publice totale pentru apărare în Estonia au fost de 4,2 % din PIB în 2025, ceea ce corespunde unei creșteri de 2,1 puncte procentuale din PIB în comparație cu anul de referință 2021. Potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2026, se preconizează că acestea vor fi de 5,0 % din PIB în 2026, ceea ce corespunde unei creșteri de 3,0 puncte procentuale din PIB comparativ cu 2021 ([11]).

([7]) Rapoartele anuale privind progresele înregistrate pentru 2026 sunt disponibile la adresa: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([8]) Euroindicatorii Eurostat, 22.4.2026.

([9]) Orientarea bugetară este definită ca o măsură a variației anuale a poziției bugetare subiacente a administrației publice. Scopul său este de a evalua impulsul economic generat de politicile bugetare, atât cele finanțate la nivel național, cât și cele finanțate din bugetul UE. Orientarea fiscal-bugetară este măsurată ca diferența dintre (i) creșterea potențială pe termen mediu și (ii) variația cheltuielilor primare, fără măsurile discreționare privind veniturile și incluzând cheltuielile finanțate printr-un sprijin nerambursabil (granturi) din Mecanismul de redresare și reziliență și din alte fonduri ale Uniunii.

([10]) Euroindicatorii Eurostat, 22.4.2026.

([11]) Definiția NATO pentru cheltuielile de apărare diferă de definiția COFOG pentru apărare. În plus, ar putea exista diferențe din cauza momentului înregistrării cheltuielilor, în special a celor cu echipamentele militare, deoarece raportarea NATO nu urmează normele conturilor naționale privind momentul înregistrării.

(14) Uniunea se confruntă în continuare cu riscuri de întreruperi ale aprovizionării cu energie și de volatilitate ridicată a prețurilor, exacerbate de tensiunile geopolitice care afectează pieţele mondiale ale petrolului și gazelor. Experiența dobândită în urma crizei energetice din perioada 2022-2023 a arătat că măsurile ample și neţintite implică costuri bugetare mari și sunt ineficiente din punct de vedere social și economic. De la izbucnirea războiului în Orientul Mijlociu în februarie 2026, Estonia a adoptat măsuri de politică bugetară pentru a atenua impactul prețurilor ridicate la energie asupra gospodăriilor și întreprinderilor ([12]). Și anume, a amânat creșterea ratei accizelor la combustibil și energie electrică din 2026 pentru 2027. Potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2026, costul bugetar al acestei măsuri ar urma să fie de circa 0,1 % din PIB în 2026.

(15) Pe baza calculelor Comisiei, cheltuielile nete ale Estoniei au crescut cu 2,0 % în 2025 și cu 5,7 %, cumulat, în 2024 și 2025. Creșterea cheltuielilor nete în 2025 se situează sub rata maximă de creștere recomandată. Dacă se iau în considerare împreună anii 2024 și 2025, rata de creștere cumulată a cheltuielilor nete este, de asemenea, inferioară ratei maxime de creștere recomandate.

(16) Pe baza calculelor Comisiei, se preconizează o creștere a cheltuielilor nete ale Estoniei cu 12,0 % în 2026 și cu 18,4 %, cumulat, în 2024, 2025 și 2026. Creșterea preconizată a cheltuielilor nete în 2026 depășește rata maximă de creștere recomandată, ceea ce corespunde unei abateri de 2,8 % din PIB în termeni anuali. Dacă se consideră 2024, 2025 și 2026 împreună, rata cumulată preconizată de creștere a cheltuielilor nete depășește rata maximă de creștere recomandată, corespunzând unei abateri de 1,5 % din PIB în termeni cumulativi. Cu toate acestea, abaterea preconizată se încadrează în flexibilitatea clauzei derogatorii naționale pe baza proiecțiilor actuale privind cheltuielile pentru apărare.

(17) La 3 iunie 2026, Comisia a adoptat un raport în temeiul articolului 126 alineatul (3) din TFUE ([13]). În acest raport a fost analizată situația Estoniei în ceea ce privește criteriul deficitului, întrucât deficitul său public planificat pentru 2026 depășește valoarea de referință de 3 % din PIB. Raportul a concluzionat că, ținând seama în mod corespunzător de toți factorii relevanți, Estonia nu îndeplinește criteriul deficitului. Cu toate acestea, Comisia a fost de părere că nu este cazul să se inițieze o procedură aplicabilă deficitelor excesive pentru Estonia, întrucât Consiliul a activat clauza derogatorie națională pentru Estonia, iar deficitul preconizat care depășește valoarea de referință în 2026 se explică pe deplin prin creșterea cheltuielilor pentru apărare începând din 2021, pe baza previziunilor Comisiei din primăvara anului 2026. În lumina acestei concluzii și după analizarea avizului Comitetului economic și financiar instituit în temeiul articolului 126 alineatul (4) din TFUE, Comisia nu a propus deschiderea unei proceduri aplicabile deficitelor excesive.

(18) Din cauza nevoilor sporite în materie de securitate, cheltuielile pentru apărare sunt în creștere în Estonia. Acestea au crescut de la 2 % din PIB în 2021 la 4,2 % în 2025 și se preconizează că vor depăși 5 % din PIB începând din 2026. Prin urmare, este important ca Estonia să găsească surse stabile de instrumente de venituri sau de reducere a cheltuielilor, care să poată sprijini finanțarea pe termen mediu și lung nu numai a nevoilor de cheltuieli pentru apărare, ci și a tuturor nevoilor de cheltuieli structurale, inclusiv în materie de asistență medicală și de îngrijire pe termen lung.

(19) Venitul din impozite al administrației publice rămâne cu patru puncte procentuale sub media UE, și anume 35,2 % din PIB în 2024, față de 39,4 % în UE. Începând din 2024, au fost introduse mai multe măsuri de creștere a veniturilor: cota de TVA a fost majorată de două ori, ajungând la 24 % în 2025; cotele de impozitare a veniturilor pentru persoanele fizice și juridice au fost majorate la 22 %; accizele la alcool, tutun și energie urmează să crească anual până în 2027-2028; în 2025 a fost introdusă o nouă taxă pe autovehicule. Deși aceste reforme contribuie la reducerea decalajului în materie de venituri față de media UE, ele sporesc și mai mult dependența de impozitele pe veniturile salariale și pe consum, deja peste media UE ca pondere din PIB. De asemenea, acestea riscă să impună o sarcină disproporționată asupra grupurilor cu venituri mai mici și să accentueze inegalitatea în materie de venituri. Ar fi benefic să se extindă baza de impozitare prin impozite care afectează într-o mai mică măsură creșterea economică, de exemplu făcând apel la impozitele pe proprietate, care rămân subutilizate. În 2024, veniturile din impozitarea imobilelor reprezentau doar 0,3 % din PIB, cu mult sub media UE de 1,8 %, reflectând accentul pus de Estonia pe impozitarea terenurilor, mai degrabă decât a imobilelor. Introducerea treptată a unui impozit pe proprietățile imobiliare locative neocupate ar extinde baza de impozitare, reducând în același timp deficitul de locuințe. Estonia a depus eforturi notabile pentru a îmbunătăți eficiența cheltuielilor în cadrul întocmirii bugetului în funcție de performanțe. Cu toate acestea, legătura dintre analizele cheltuielilor, creșterea eficienței și realocarea resurselor ar putea fi îmbunătățită. Consolidarea acesteia ar necesita evaluări mai frecvente și asigurarea faptului că economiile rezultate se reflectă în mod clar în buget și sunt direcționate către domeniile prioritare.

([12]) Acest lucru reflectă situația de la data-limită a previziunilor Comisiei din primăvara anului 2026 (4 mai 2026).
([13]) Raport al Comisiei elaborat în conformitate cu articolul 126 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, 3.6.2026, COM(2026) 302 final.

(20) Implicarea sistematică, substanțială și în timp util a autorităților locale și regionale, a partenerilor sociali, a societății civile și a altor părți interesate relevante rămâne esențială pentru a asigura asumarea pe scară largă pentru implementarea cu succes a instrumentelor de finanțare ale Uniunii, precum și în contextul semestrului european.

(21) În Estonia, punerea în aplicare a programelor politicii de coeziune, care includ sprijin din Fondul european de dezvoltare regională (FEDR), Fondul pentru o tranziție justă (FTJ), Fondul social european Plus (FSE+) și Fondul de coeziune (FC), se situează peste ritmul mediu la nivelul UE, atât în ceea ce privește selecția proiectelor, cât și plățile. Este importantă menținerea ritmului actual și maximizarea impactului investițiilor pe teren. Estonia ia deja măsuri în cadrul programelor sale aferente politicii de coeziune pentru a stimula competitivitatea și creșterea economică. Cu toate acestea, unele domenii pot necesita o consolidare suplimentară, inclusiv cele legate de disparitățile teritoriale persistente, diversificarea economică și tranziția justă. Deși punerea în aplicare este în general bună, eficiența sa este îngreunată de disponibilitatea și utilizarea limitată a datelor regionale. Este esențial să se asigure implementarea rapidă și eficace a noilor investiții identificate de Estonia în evaluarea sa intermediară a fondurilor politicii de coeziune, în special a investițiilor legate de cele cinci priorități prevăzute în Regulamentul privind evaluarea intermediară ([14]).

(22) Disparitățile regionale persistente împiedică convergența și creșterea economică în Estonia. Activitatea economică, serviciile publice cu valoare ridicată și forța de muncă calificată sunt concentrate în jurul regiunii capitalei. Regiunile îndepărtate și rurale se confruntă cu provocări structurale legate de densitatea scăzută a populației, declinul demografic, problemele de conectivitate și accesul la serviciile publice de bază. Fiind o țară situată la frontiera externă estică a UE, Estonia se confruntă cu provocări suplimentare care îi afectează perspectivele de dezvoltare economică și socială, deoarece problemele structurale existente sunt accentuate. Războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei sporește presiunile asupra securității, perturbă activitățile economice transfrontaliere, scade atractivitatea investițiilor și limitează și mai mult accesul la finanțare. Preocupările legate de securitatea persoanelor și a infrastructurii critice necesită investiții în materie de protecție civilă, pregătire și mobilitate militară, ceea ce ar putea oferi oportunități pentru economiile acestor regiuni, sporind în același timp presiunea asupra finanțării serviciilor publice. Sprijinirea diversificării economice și consolidarea rezilienței acestei regiuni sunt deosebit de importante în regiunea Ida-Viru, care trece printr-o transformare industrială, economică și socială majoră, pe măsură ce se elimină treptat industria șisturilor bituminoase,

(23) Estonia se confruntă cu mai multe provocări în materie de cercetare și inovare, acces la finanțare, eficiență energetică a clădirilor, energie din surse regenerabile și securitate energetică, transport durabil, ofertă de forță de muncă și de competențe și protecție socială.

(24) Deși performanța globală a Estoniei în materie de inovare s-a îmbunătățit constant din 2017, cheltuielile întreprinderilor pentru cercetare și dezvoltare (C&D) ca procent din PIB rămân sub media UE. În același timp, sprijinul pentru C&D în întreprinderi a crescut semnificativ, sprijinul public direct ajungând la 0,15 % din PIB în 2023, peste media UE. Aceasta include noi inițiative, cum ar fi centrul național de cercetare aplicată, programul TemTA pentru cercetare aplicată și dezvoltare tehnologică, stimulente bazate pe performanță pentru colaborarea între mediul științific și mediul de afaceri, precum și măsuri de consolidare a gestionării proprietății intelectuale și a transferului de tehnologie. Cu toate acestea, numărul de brevete a scăzut, iar cooperarea între mediul de cercetare și întreprinderi rămâne limitată, ceea ce indică faptul că investițiile publice în C&I nu sunt încă suficiente. Fragmentarea între sprijinul pentru inovare și inițiativele mai ample de sprijin pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) reduce eficacitatea politicilor și slăbește transpunerea cercetării în rezultatele pieței. Abordarea acestor deficiențe, inclusiv prin asigurarea unor cadre de sprijin mai integrate și a unor investiții susținute în cercetarea aplicată și în domenii cu impact ridicat, cum ar fi inteligența artificială, ar contribui la consolidarea comercializării inovării.

([14]) Regulamentul (UE) 2025/1914 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 septembrie 2025 de modificare a Regulamentelor (UE) 2021/1058 și (UE) 2021/1056 în ceea ce privește măsuri specifice de abordare a provocărilor strategice în contextul evaluării intermediare.

(25) Pentru 19 % din întreprinderile din Estonia, disponibilitatea finanțării este un obstacol major în calea investițiilor, în timp ce numărul de întreprinderi care se confruntă cu constrângeri financiare este cu mult peste media UE. Întreprinderile din Estonia se bazează în mare măsură pe finanțarea internă, reflectând caracteristici structurale precum sistemul fiscal, prevalența IMM-urilor și o bază modestă de investitori instituționali. Lacunele persistente în ceea ce privește accesul IMM-urilor la finanțare continuă să frâneze inovarea, comercializarea cercetării și adoptarea unor tehnologii eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor. Deși integrarea infrastructurii pieței de capital baltice începând din 2017 și sprijinul din partea instituțiilor naționale și supranaționale au contribuit la dezvoltarea pieței de capital, a capitalului privat și a capitalului de risc, constrângerile în materie de finanțare persistă, fiind accentuate de reforma pensiilor din 2021, ceea ce a redus dimensiunea piețelor interne de capital și a investițiilor instituționale. Deși instrumente precum regimul conturilor de investiții, schemele de garantare specifice și noile acorduri de finanțare, în special cu Fondul european de investiții, au extins accesul la finanțare, cererea continuă să depășească oferta, după cum o demonstrează suprasubscrierea rapidă a cererilor de sprijin regional. Îmbunătățirea accesului la finanțare, în special pentru IMM-urile din afara marilor centre urbane, inclusiv prin garanții specifice și un cadru mai integrat de sprijinire a inovării și a întreprinderilor, ar contribui la mobilizarea investițiilor, la sprijinirea extinderii și la accelerarea adoptării de tehnologii inovatoare și eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor.

(26) Clădirile reprezintă 46,1 % din consumul de energie din Estonia, îmbunătățirile în materie de consum de energie în sectorul rezidențial stagnând în perioada 2019-2024. Eficiența energetică scăzută a fondului de locuințe generează costuri pentru încălzire care consumă o proporție ridicată din veniturile disponibile, ceea ce afectează mai ales grupurile vulnerabile ale populației. Creșterea disponibilității instrumentelor financiare dincolo de schemele de sprijin bazate pe subvenții existente ar putea accelera decarbonizarea și accesibilitatea locuințelor din punct de vedere financiar prin reducerea costurilor pentru încălzirea locuințelor renovate. Stabilirea unei traiectorii clare către un parc imobiliar decarbonizat și eficient din punct de vedere energetic va contribui, de asemenea, la abordarea necesității de adaptare la schimbările climatice și la creșterea rezilienței globale în situații de criză.

(27) Mixul energetic al Estoniei s-a reorientat în special către sursele regenerabile de energie, crescând de la 35 % în 2023 la 40 % în 2024. Cu toate acestea, deși ponderea sa în mixul energetic a scăzut semnificativ de la 30 % în 2023 la 25 % în 2024, șistul bituminos de origine internă rămâne principala sursă de energie a Estoniei, împiedicând tranziția verde. Deși tarifele de zi au scăzut în ultimii ani pe fondul ponderii tot mai mari a energiei solare în mixul energetic (67,9 % din energia din surse regenerabile în producția netă de energie electrică în 2025, una din cele mai ridicate din UE), Estonia rămâne vulnerabilă la creșteri bruște majore ale prețurilor în perioadele de cerere ridicată. În februarie 2025, rețeaua de energie electrică a Estoniei a fost sincronizată cu rețeaua UE - trebuie finalizate alte proiecte de sincronizare, în special cu Letonia și Finlanda, pentru a sprijini tranziția și a spori securitatea energetică. Primul sistem de stocare a energiei pe bază de baterii la scară largă din Estonia a intrat în funcțiune în 2025: este esențial să se construiască cât mai multe sisteme de acest tip, pentru a spori flexibilitatea energetică a țării. Continuarea eforturilor de consolidare a rezilienței infrastructurii energetice critice este, de asemenea, crucială, în special în domeniul securității cibernetice și al supravegherii infrastructurii.

(28) În Estonia, productivitatea resurselor este afectată de importanța industriilor mari consumatoare de resurse și de dependența considerabilă de șisturile bituminoase (52,5 % din energia brută disponibilă în Estonia în 2023). În 2024, Estonia a generat 1,15 EUR pe kg de material utilizat, în comparație cu media din UE de 2,99 EUR. În ceea ce privește productivitatea resurselor măsurată ca produs intern brut (PIB) în raport cu consumul intern de materii prime (DMC), Estonia se numără în continuare printre țările cu cele mai slabe rezultate din UE și prezintă o lejeră tendință de înrăutățire: valoarea indicelui în 2023 era de 127,7 și de 124,7 în 2024. Pentru a stimula productivitatea resurselor, Estonia trebuie să renunțe la șistul bituminos, să sprijine în continuare bioinovarea pentru a transforma resursele în aplicații cu valoare mai mare, precum și dezvoltarea și adoptarea de tehnologii eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor și să îmbunătățească circularitatea, ceea ce necesită investiții substanțiale.

(29) Sectorul transporturilor din Estonia continuă să fie o sursă majoră de emisii de gaze cu efect de seră. Transportul rutier în Estonia generează 48 % din emisiile care fac obiectul legislației privind partajarea eforturilor în 2024, ceea ce reprezintă o creștere cu 27 % începând din 2005. Acest lucru se datorează faptului că Estonia are unui dintre cele mai vechi parcuri auto din UE, iar rata de deținere de autovehicule este peste media UE. Pentru a aborda acest aspect și pentru a-și pune în aplicare planul de dezvoltare a transporturilor și a mobilității pentru perioada 2021-2035, Estonia trebuie să implementeze măsuri menite să încurajeze trecerea la utilizarea unui transport public durabil. În acest scop, sprijinul pentru trecerea la soluții integrate și îmbunătățirea conexiunilor și a serviciilor multimodale pentru călători este esențial, la fel ca și continuarea electrificării feroviare și finalizarea proiectului Rail Baltica. Infrastructura de transport din Estonia este vulnerabilă la impactul schimbărilor climatice; acest lucru ar trebui luat în considerare atunci când se planifică noi investiții în acest sector.

(30) Având în vedere rolul esențial al capitalului uman în consolidarea competitivității și a autonomiei strategice a Uniunii, în 2026 Consiliul a recomandat statelor membre să ia măsuri pentru a aborda urgent provocările structurale legate de capitalul uman în domeniul competențelor, al educației și al formării, care frânează competitivitatea. Recomandările specifice adresate Estoniei în 2026 pot contribui la punerea în aplicare a Recomandării Consiliului referitoare la capitalul uman în Uniune.

(31) Estonia se confruntă în continuare cu provocări în ceea ce privește consolidarea ofertei sale de competențe și îmbunătățirea tranzițiilor către piața forței de muncă. Rata de părăsire timpurie a școlii (peste 10 % în 2025) continuă să afecteze nivelul de instruire, în timp ce șomajul în rândul tinerilor (peste 20 % în 2025) și o proporție ridicată a tinerilor care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare (11,2 % în 2025) indică dificultăți persistente în tranziția de la școală la muncă. Grupa de vârstă 18-24 de ani este deosebit de expusă sărăciei în rândul persoanelor încadrate în muncă. Educația și formarea profesională (EFP) și învățământul superior joacă un rol important în perfecționarea competențelor pentru sectoarele în creștere cu o cerere ridicată de forță de muncă. Cu toate acestea, EFP rămâne, în general, insuficient de atractivă, în timp ce învățământul superior se confruntă cu un deficit de absolvenți în domenii-cheie, cum ar fi științele, tehnologia, ingineria și matematica (STIM). Disparitățile mari în ceea ce privește accesul la perfecționare și recalificare, în funcție de vârstă, de mediul socioeconomic și de nivelul de educație, continuă să limiteze baza de competențe, în special în regiunile care trec la activități cu o valoare adăugată mai mare. Școlile se confruntă cu o diversitate tot mai mare în ceea ce privește nevoile elevilor, inclusiv cu o cerere tot mai ridicată de sprijin suplimentar pentru învățare, în timp ce deficitul semnificativ de cadre didactice, în special în disciplinele STIM și în limba estonă ca a doua limbă, prezintă riscuri pentru calitatea educației și este deosebit de accentuat în zonele rurale. Deși competențele digitale sunt, în linii mari, în concordanță cu media UE, Estonia nu a atins încă obiectivul UE de 80 % și mulți lucrători nu dispun încă de competențe adecvate în materie de TIC și software, în timp ce se preconizează că cererea de IA și de competențe digitale va crește. Competențele relevante pentru tranziția verde rămân, de asemenea, insuficiente, deoarece este prea devreme pentru a vedea impactul măsurilor recente, inclusiv al celor sprijinite în cadrul MRR. Consolidarea tranziției de la educație la muncă, extinderea inițiativelor specifice de perfecționare și recalificare (inclusiv informarea adulților cu un nivel scăzut de calificare și a adulților în vârstă) și sprijinirea integrării timpurii pe piața muncii a tinerilor ar contribui la îmbunătățirea rezultatelor în materie de ocupare a forței de muncă. Acoperirea negocierilor colective și densitatea sindicatelor sunt printre cele mai scăzute din UE, iar nivelul de dialog social tripartit a scăzut în ultimii ani. Consolidarea dialogului social și a negocierilor colective, inclusiv prin implicare tripartită, ar putea contribui la abordarea acestor provocări.

(32) Nivelul scăzut al cheltuielilor sociale și lacunele în ceea ce privește protecția socială contribuie la riscuri ridicate de sărăcie în rândul grupurilor vulnerabile. Sprijinul la venitul minim rămâne relativ scăzut, în timp ce cheltuielile generale cu prestațiile sociale rămân sub media UE (17,8 % din PIB în 2024, față de media UE de 27,3 %), ceea ce limitează impactul transferurilor sociale asupra reducerii sărăciei. Persoanele cu dizabilități, inclusiv cele încadrate în muncă, se confruntă cu riscuri de sărăcie substanțial mai mari decât populația generală (32,5 % pentru populația cu dizabilități în vârstă de muncă, comparativ cu 15 % pentru persoanele fără dizabilități), ceea ce reflectă parțial nivelul relativ scăzut al prestațiilor de invaliditate. Familiile monoparentale sunt, de asemenea, deosebit de expuse la sărăcie și la presiunile legate de costurile cu locuința. Un fond limitat de locuințe sociale și provocările legate de accesibilitatea locuințelor din punct de vedere financiar accentuează și mai mult riscul de sărăcie, în special în rândul grupurilor vulnerabile. Deși politica Estoniei în domeniul locuințelor pentru perioada 2025-2035 este un pas pozitiv, punerea sa în aplicare ar trebui monitorizată pentru a evalua impactul său în ceea ce privește accesibilitatea locuințelor din punct de vedere financiar. Reformele sistemului de venit minim vizează îmbunătățirea caracterului adecvat și a eficienței prestațiilor de subzistență, dar, întrucât aceste reforme rămân într-un stadiu incipient, impactul lor nu a putut fi evaluat. În pofida reformelor recente, în Estonia adecvarea pensiilor rămâne o provocare, riscul de sărăcie în rândul persoanelor în vârstă rămânând printre cele mai ridicate din UE. Riscurile sunt deosebit de ridicate pentru femeile și persoanele în vârstă care trăiesc singure, acestea din urmă înregistrând cel mai mare risc de sărăcie sau de excluziune socială din UE. Acest lucru este legat de creșterea speranței de viață, de modelele de componență a gospodăriilor și de acoperirea limitată a pensiilor de urmaș: multe femei în vârstă trăiesc singure, cu venituri relativ scăzute. Consolidarea caracterului adecvat al prestațiilor și extinderea accesului la protecție socială, precum și îmbunătățirea participării la pilonii de pensii suplimentare ar putea reduce riscurile de sărăcie.

(33) Estonia se confruntă în continuare cu probleme în ceea ce privește accesul la asistență medicală și îngrijire pe termen lung și accesibilitatea acestora din punct de vedere financiar, în special în regiunile din afara principalelor zone urbane centrale și în rândul grupurilor vulnerabile. Deși Estonia a întreprins reforme și a realizat investiții pentru a aborda deficitul de forță de muncă în sectorul sanitar, pentru a consolida asistența medicală primară și rețeaua spitalicească, precum și pentru a promova integrarea asistenței medicale și a serviciilor sociale, accesul rămâne problematic. Cheltuielile publice pentru sănătate și îngrijirea pe termen lung se situează cu mult sub media UE, înregistrându-se un nivel semnificativ de nevoi nesatisfăcute, un procent ridicat de plăți directe și o disponibilitate limitată a serviciilor de îngrijire pe termen lung, în special îngrijirile la domiciliu, ceea ce duce la dependența continuă de îngrijirea informală, care afectează în mod disproporționat grupurile cu venituri mai mici și sporește riscurile de sărăcie în rândul persoanelor care au nevoie de îngrijire. În pofida orientărilor în materie de calitate, accesul la serviciile sociale variază considerabil de la o municipalitate la alta, iar listele de așteptare în creștere limitează și mai mult accesul. În Estonia se înregistrează în continuare inegalități semnificative în ceea ce privește speranța de viață și speranța de viață sănătoasă, acest aspect fiind strâns legat de statutul socioeconomic, educație, venituri și locul de reședință. Actualul model de asigurări sociale de sănătate nu este viabil pe termen lung din punct de vedere financiar, deoarece, potrivit estimărilor, cheltuielile vor crește mai rapid decât veniturile pe fondul îmbătrânirii populației, al creșterii cererii și al schimbărilor de pe piața forței de muncă. Este esențial să se continue punerea în aplicare a reformelor pentru o mai bună integrare a serviciilor de sănătate și a serviciilor sociale, să se acorde prioritate măsurilor de prevenire și să se asigure o finanțare durabilă, să se abordeze deficitul de forță de muncă și să se reducă disparitățile în ceea ce privește accesul și accesibilitatea financiară.

(34) Având în vedere legăturile strânse dintre economiile statelor membre din zona euro și contribuția lor colectivă la funcționarea uniunii economice și monetare, în 2026 Consiliul a recomandat statelor membre din zona euro să ia măsuri, inclusiv prin intermediul planurilor lor de redresare și reziliență, pentru a pune în aplicare Recomandarea din 2026 privind politica economică a zonei euro. În cazul Estoniei, recomandarea 1 contribuie la punerea în aplicare a primei și a celei de a doua recomandări privind zona euro, recomandarea 2 contribuie la punerea în aplicare a celei de a patra recomandări privind zona euro, recomandările 3 și 4 contribuie la punerea în aplicare a celei de a șaptea recomandări privind zona euro, iar recomandarea 5 contribuie la punerea în aplicare a celei de a cincea recomandări privind zona euro.

RECOMANDĂ ca, în 2026 și în 2027, Estonia să întreprindă acțiuni astfel încât:

1. Să adere în continuare la ratele maxime de creștere a cheltuielilor nete recomandate de Consiliu la 21 ianuarie 2025, utilizând, în același timp, flexibilitatea permisă de clauza derogatorie națională activată de Consiliu. Să consolideze nivelul de pregătire în domeniul apărării, asigurând, în același timp, sustenabilitatea datoriei și eficiența cheltuielilor și adaptând treptat bugetul pentru a susține creșterea structurală a cheltuielilor pentru apărare. Să se asigure că măsurile luate pentru a atenua impactul creșterii prețurilor la energie sunt temporare, orientate către protejarea gospodăriilor vulnerabile sau către satisfacerea nevoilor întreprinderilor mari consumatoare de energie, păstrează stimulentele pentru economisirea energiei și sunt compatibile din punctul de vedere al costului bugetar cu angajamentele asumate în contextul cadrului bugetar al UE. Să asigure o finanțare sustenabilă pentru nevoile în materie de cheltuieli, inclusiv pentru apărare, prin extinderea bazei de impozitare, prin utilizarea unor impozite care sunt mai puțin dăunătoare pentru creșterea economică, inclusiv a impozitelor pe proprietate, și prin direcționarea cheltuielilor către domenii prioritare pe baza unor analize ale cheltuielilor publice.

2. Să asigure continuitatea reformelor și a investițiilor implementate în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență. Să mențină ritmul de implementare în cadrul programelor politicii de coeziune, bazându-se, după caz, pe realocări către prioritățile strategice și pe flexibilitățile convenite în contextul evaluării intermediare a cadrului politicii de coeziune. Să abordeze provocările unice de natură socioeconomică, de securitate și de pregătire civilă cu care se confruntă regiunile de la frontiera externă estică a UE, inclusiv necesitatea de a investi în infrastructură cu dublă utilizare.

3. Să valorifice mai bine investițiile publice în cercetare și inovare și să abordeze obstacolele în calea comercializării rezultatelor în acest domeniu. Să îmbunătățească accesul la finanțare, inclusiv pentru întreprinderile în curs de extindere, în special pentru întreprinderile mici și mijlocii și companiile din afara principalelor zone urbane centrale, printre altele prin integrarea unor cadre de sprijinire a inovării și a întreprinderilor.

4. Să investească în continuare în renovări eficiente din punct de vedere energetic, inclusiv prin instrumente financiare, pentru a reduce cererea de energie și pentru a contribui la creșterea accesibilității locuințelor din punct de vedere financiar. Să reducă dependența generală de combustibilii fosili și ponderea șistului bituminos în mixul energetic prin investiții în energia din surse regenerabile și prin promovarea stocării energiei. Să sporească securitatea energetică și reziliența la amenințările hibride, de exemplu prin asigurarea unei capacități suficiente a interconexiunilor de energie electrică și prin consolidarea rezilienței infrastructurii rețelei. Să intensifice utilizarea transportului durabil și mai puțin poluant, prin accelerarea finalizării proiectului Rail Baltica și prin facilitarea integrării sistemelor de transport public. Să crească productivitatea resurselor prin sprijinirea adoptării unor tehnologii eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor.

5. Să îmbunătățească competențele prin extinderea oportunităților pentru adulții slab calificați și persoanele vârstnice și prin consolidarea educației STIM la toate nivelurile. Să reducă rata de părăsire timpurie a școlii prin abordarea deficitului de cadre didactice și prin sprijinirea elevilor cu nevoi speciale. Să îmbunătățească rata de ocupare a forței de muncă în rândul tinerilor prin politici active mai eficace în domeniul pieței forței de muncă, acordând în același timp o atenție deosebită disparităților regionale. Să consolideze protecția socială pentru a reduce riscul de sărăcie în rândul grupurilor vulnerabile prin îmbunătățirea caracterului adecvat și a eficienței sistemului de prestații sociale. Să îmbunătățească accesibilitatea, inclusiv din punct de vedere financiar, a serviciilor de asistență medicală și de îngrijiri pe termen lung, inclusiv pentru a aborda disparitățile regionale, garantând finanțarea necesară.

Adoptată la Bruxelles, 10 iulie 2026.

Pentru Consiliu

Președintele

S. HARRIS